

Dagbladet 22.4.40

Samarbeidet.

Det er ingen grunn til å tvile på at tyskerne trodde Norge ville ta imot besettelsen på samme måte som Danmark. Vår forsvarspolitikk gjennom mange år var uttrykkelig grunnlagt på å holde landet nøytralt og utenfor krigsbegivenhetene. Det som hendte da tyskerne kom viste også at denne oppfatningen var trengt gjennom hos meget store deler av den norske militære ledelsen.

I de distriktene i sør, som fra første øyeblikk av ble avskåret fra Storting, Regjering og øverste militærkommando, måtte de militære sjefene handle på egen hånd. Både general Erichsen i Østfold og general Liljedahl i Agder har tyensynlig vært av den oppfatning at alvorlig motstand var nytteløs. Mange offiserer har hatt samme meining, og har hatt gode grunner for den i det som er skjedd her i landet i løpet av de siste årene. Norge hadde ikke forberedt seg på et eksistensforsvar; offiserer og soldater trakk den logiske konsekvensen av det og fortjener ikke av den grunn å bli bedømt hardt som noen nå gjør. Til å begynne med visste de ikke engang at regjering og militærledelse lenger nord i landet var kommet til en annen oppfatning.

104159

Tyskerne trodde fra først av ikke at de var kommet hit for å slåss; det viser instruksjonene til soldatene om hensynsfull opptreden overfor sivilbefolkningen. I samme retning går den benådningen for dødsstraff mot friskytter og sabotører, som ble utstett på rikskansler Hitlers fødselsdag lørdag. Men det er all grunn til å understreke som dyreste alvor, at denne benådningen uttrykkelig sies å skje «for siste gang». Den harde krigsrett vil for fremtiden bli brukt mot alle sivile som angriper tyske tropper eller ødelegger bruere, veler og annet. Vi må advare bestemt mot at slikt skjer; ikke bare fordi det er livsfarlig for den enkelte, men også fordi det kan skade alle i de besatte landsdelene. Tilførsler kan hindres, arbeidslivet lammes.

Gjennom administrasjonsrådet og dets samarbeid med stedlige myndigheter går alle bestrepsler i de besatte landsdelene nå ut på å holde alt i gang, og komme i bedre og bedre forbindelse med utveksling av varer og tjenester. Arbeid, ikke ødeleggelse må være vårt mål.